

Nr 224.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till vissa ändringar i och tillägg till gällande tulltaxa; given Stockholms slott den 30 mars 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Fritjof Ekman.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 30 mars 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ekman, anmäler efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för finansdepartementet vissa frågor om ändringar i eller tillägg till gällande tulltaxa samt anför därvid följande:

Cedrat- och grapefrukter. Cedratfrukt, som erhålles av en i södra Europa växande citronart (*Citrus medica*, var. *genuina*) och användes för framställning av s. k. suckat, hänföres vid införsel till riket, i färskt tillstånd, till tulltaxenr 67 (statistiskt nr 132: andra frukter, ej särskilt

nämnda) och drager en tull av 10 kronor för 100 kilogram, varjämte enligt förordningen den 31 januari 1932 (nr 15), ändrad genom förordningen den 30 juni 1933 (nr 458), tilläggstull med 10 kronor utgår för dylik frukt, inkommande under tiden 1—31 januari eller 1 maj—31 december.

S. k. grapefrukt är i tullhänseende underkastad enahanda bestämmelser.

I en den 8 december 1933 dagtecknad skrift har Skånes handelskammare gjort framställning om förstärkande av gällande tullskydd för suckattillverkningen samt i sådant hänseende föreslagit genomförande av tullfrihet för cedratfrukt, som införes av tillverkare av suckat i och för sådan tillverkning. Till stöd härför har handelskammaren anfört huvudsakligen följande:

Vid framställning av suckat användes utom socker i huvudsak importerad råfrukt, s. k. cedratfrukt. Som en följd av de år 1932 genomförda tilläggstullarna å, bland annat, den tullrubrik, till vilken cedratfrukt vore hänförlig, hade kostnaderna för suckatframställningen, som vid denna tid varit jämförelsevis ny och föga lönande, ökats med omkring 8 procent, vilket nödvändiggjort omfattande driftsomläggningar för att tillverkningen skulle kunna upprätthållas. När sedermera tullen å konfityrer, var till suckat såsom färdig handelsvara vore att hänföra, genom det svensk-engelska handelsavtalet år 1933 sänktes från 80 till 50 kronor för 100 kilogram, hade suckattillverkningens läge än mera försämrats, så att densamma nu befunde sig i betydande svårigheter, som hotade dess fortsatta tillvaro. Det effektiva tullskyddet, som ursprungligen varit 60 kronor för 100 kilogram, hade genom vidtagna tulländringar nedskurits till i gynnsammaste fall 30 kronor. Ett ytterligare skäl att beakta denna fråga låge däri, att, såvitt handelskammaren hade sig bekant, suckattillverkningens tullskyddsfråga icke varit föremål för prövning, då de ovan nämnda tulländringarna genomförts.

Kommerskollegium och generaltullstyrelsen hava, efter remiss, den 10 februari 1934 gemensamt avgivit utlåtande över framställningen samt därvid överlämnat ett från Sveriges kemiska industrikontor införskaffat yttrande.

I sitt yttrande har *Sveriges kemiska industrikontor* vitsordat de av handelskammaren lämnade uppgifterna rörande tullsatserna samt därjämte anfört:

Den höga tullen ställde sig ännu ofördelaktigare än tullsatserna utvisade i betraktande av att vid ränsning av råmaterialet omkring 20 procent bortginge såsom avfall. Då cedratfrukt endast användes för suckattillverkning, vore en reservation för cedrat såsom råvara för denna tillverkning icke nödvändig. Cedrat kunde icke ersättas av någon svensk produkt och suckattillverkningen krävde ganska mycket manuellt arbete. Kontoret tillstyrkte den gjorda framställningen med den ändringen, att all cedratfrukt borde göras tullfri.

Kommerskollegium och *generaltullstyrelsen* framhålla i sitt utlåtande i ärendet:

S. k. suckat bereddes av de omogna, gröna skalen av cedratfrukten genom sönderskärning och bitarnas insockring (kandering) och användes, i

likhet med pomeransskal, såsom tillsats vid bakning av finare bröd samt beredning av konfektyrer, konditorivaror och dylikt. Någon annan användning torde cedratfrukt ej hava i vårt land, där för övrigt suckattillverkningen torde vara så ny, att den ej tidigare vunnit beaktande vid tulltaxearbetet.

Kommerskollegium har med hänsyn härtill funnit hinder ej möta för beredande av tullfrihet för cedratfrukt, så mycket mindre som den närstående frukten citron endast vore belagd med tilläggstull.

Generaltullstyrelsen har föreslagit att, därest den ifrågasatta ändringen i tullbeskattningen ansåges böra vidtagas, cedratfrukt skulle överföras från tulltaxenr 67 till nr 63 samt framlagt förslag till därav betingade författningsändringar.

I detta sammanhang må anmärkas, att enligt en vid årets riksdag väckt motion av herr Hagberg i Malmö (II: 113) frågan om genomförande av tullfrihet för cedratfrukt underställts riksdagens bedömande. I berörda motion, som i motiveringen i huvudsak återgiver nyss angivna synpunkter, uttalas, att cedratfrukt jämväl i saltat tillstånd användes såsom råvara för suckattillverkningen och att i sistnämnda fall tullen utgår med 50 kronor för 100 kilogram enligt tulltaxenr 72:2. Motionens hemställan avser genomförande av tullfrihet för både färsk och saltad cedratfrukt.

I skrivelse den 12 februari 1935 har *traktatberedningen* gjort framställning om ändrad tullbehandling av grapefrukt samt i sådant avseende föreslagit, att grapefrukt i tullbehandlingsavseende måtte jämsättas med apelsiner, vilka för närvarande vore tullfria. Såsom skäl för framställningen har anförts, bland annat, att ett borttagande av tullen å grapefrukt skulle vara av värde för vissa svenska exportintressen, att någon konkurrens med inhemsk frukt ej vore att befara genom en dylik åtgärd samt att hittillsvarande import av grapefrukt icke syntes hava i någon nämnvärd mån påverkat storleken av tullintäkterna.

Generaltullstyrelsen har i yttrande den 27 februari 1935 förklarat sig ur de synpunkter, styrelsen hade att företräda, icke hava något att erinra mot traktatberedningens nu berörda förslag.

De anförda skälen för åvägabringande av tullfrihet för cedratfrukt synas mig värda allt beaktande. Jag har därför ingen erinran mot genomförande av den ifrågasatta tullfriheten, vilken jag anser böra omfatta jämväl saltad cedratfrukt.

Traktatberedningens förslag om införande av tullfrihet för grapefrukt finner jag mig även böra biträda.

Mate. Te hänföres i gällande tulltaxa till tulltaxenr 75 (statistiskt nr 155); tullen utgår med 150 kronor för 100 kilogram. Tulltaxan gör icke någon skillnad mellan olika tesorter, beroende å olika slags egenskaper, ursprung m. m., utan allt slags te behandlas i tullhänseende enhetligt.

I en till handelsdepartementet den 25 februari 1935 inkommen skrift har Carl Morton i Stockholm i egenskap av importör av s. k. mate eller brasilianskt te gjort framställning om borttagande av tullen för sådant te. Till stöd härför har anförts i huvudsak följande:

Mate eller brasilianskt te skilde sig icke blott i fråga om geografisk utbredning utan även beträffande egenskaper och användning fullständigt från orientalskt te. Medan sistnämnda tesort vore en produkt, som väsentligen användes såsom stimulans eller njutningsmedel utan hänsyn till för hälsan mer eller mindre nyttiga eller skadliga verkningar, utgjorde mate en allmänt utbredd folkdryck, som i de trakter, där växten odlades eller växte vilt, konsumerades i stor utsträckning. Mate vore positivt hälsobringande genom sin stora halt av vitaminrik klorofyll (bladgrönt) samt sina blodrenande och magstärkande egenskaper, alltså ett hälsote.

Sakliga skäl kunde därför ej försvara en rubricering av mate såsom vanligt te. På grund av sin egenskap av hälsobringande produkt, varav en ökad konsumtion vore önskvärd, borde mate vara fritt från tull.

Kommerskollegium och *generaltullstyrelsen* hava i gemensamt yttrande den 6 mars 1935, under framhållande, att ämbetsverken icke kunde uttala sig rörande betydelsen av mate ur hälsosynpunkt, anført:

Då tullen å te väsentligen ägde karaktär av finanstull syntes några mera vägande invändningar mot medgivande av tullfrihet för mate knappast kunna framställas. År 1933 importerades från Brasilien sammanlagt 2,257 kilogram till statistiskt nr 155 hänförlig vara till ett värde av 5,568 kronor. Denna import torde sannolikt helt och hållet utgöras av mate. Importen ifråga finge anses vara allt för ringa för att äga större betydelse såsom beskattningsobjekt. Ej heller syntes anledning föreligga till antagande, att konsumtionen av mate inom den närmaste framtiden skulle erhålla en sådan ökning, att importen av vanligt te till följd därav skulle komma att lida något mera kännbart avbräck till förfång för statens tullintressen.

Under förutsättning att svenska handelspolitiska intressen påkallade den begärda tullfrihetens beviljande, hava ämbetsverken förklarar sig icke vilja motsätta sig bifall till framställningen.

*Departements-
chefen.*

Då ett bifall till framställningen å ena sidan torde komma att främja vissa svenska handelspolitiska intressen och å andra sidan icke synes möta några betänkligheter ur statsfinansiell synpunkt, anser jag mig böra förorda åtgärd i den ifrågasatta riktningen.

Knutna mattor. Knutna yllemattor, s. k. orientaliska mattor, äro i gällande tulltaxa alltefter tätheten av knutarna uppdelade på två tulltaxenummer, båda med vikttullsats. Mattor, som på en längd av 1 meter hava högst 250 knutar, falla sålunda under tulltaxenr 466 (statistiskt nr 1001) med tull av 250 kronor för 100 kilogram, medan mattor med större knutantal äro hänförliga till tulltaxenr 467 (statistiskt nr 1002) med tull av 600 kronor för 100 kilogram.

Genom skrivelse den 1 februari 1935 anmodade jag kommerskollegium och generaltullstyrelsen att gemensamt till utredning upptaga frågan om en jämnare avvägning av tullbeskattningen å mattor samt inkomma till handelsdepartementet med det förslag, vartill utredningen kunde för-
anleda. I skrivelsen framhöll jag med hänvisning till en bifogad, av che-
fen för generaltullstyrelsens tullbehandlingsbyrå avlämnad uppgift rö-
rande tullen å vissa till tulltaxenr 467 (statistiskt nr 1002) hänförliga
mattor, hurusom den för mattor, hänförliga till nämnda nummer, utgå-
ende vikttullen i förhållande till värdet å mattorna vore procentuellt
högre för de billigare sorterna än för de dyrbarare, varför möjligheten av
en övergång till värdetull närmast borde övervägas.

Med anledning av det dem meddelade uppdraget hava *kommerskolle-
gium* och *generaltullstyrelsen* i skrivelse den 20 februari 1935 till en bör-
jan anfört följande:

»Tullarna å knutna mattor hava under de senaste årtiondena undergått
mycket betydande förskjutningar. Enligt 1911 års tulltaxa utgick tullen
för mattor med högst 180 knutar på en längd av 1 meter efter 1 krona per
kilogram och för mattor med större knuttäthet efter 2 kronor per kilo-
gram. Genom de vid 1921 års riksdag beslutade finanstullarna blevo,
då de knutna mattorna ansågos huvudsakligen hava karaktär av lyxvara,
nämnda tullsatser höjda till 5 respektive 6 kronor per kilogram. Denna
betydande stegring av tullen drabbade emellertid särskilt hårt vissa bil-
ligare indiska mattor, och framställning gjordes därför från brittisk sida
om en återgång till förutvarande tullsats i fråga om mattor med högst 180
knutar. Genom beslut av 1924 års riksdag bifölls denna framställning så-
tillvida, att tullsatsen å de lägre beskattade mattorna sänktes till sin
nuvarande höjd, 2 kronor 50 öre per kilogram, och samtidigt utsträcktes
att omfatta mattor med upp till 250 knutar per meter. I anledning av det
år 1928 med Turkiet ingångna handels- och sjöfartsavtalet sänktes slut-
ligen i samband med antagandet av nu gällande tulltaxa från och med år
1930 tullsatsen å de högre beskattade mattorna från 8 till 6 kronor per ki-
logram och i nu gällande handels- och sjöfartstraktat med Turkiet den
29 september 1929 — ratificerad av Sverige den 14 mars 1930 — är tullsats-
sen å de till tulltaxenr 467 hänförliga mattorna bunden vid sin nu-
varande höjd, 6 kronor per kilogram.

I främmande länder tillämpas mycket olika normer vid tullbeskatt-
ningen av knutna mattor. En undersökning, som gjorts i sådant hän-
seende, har givit vid handen, att värdetull å knutna mattor tillämpas i
vissa länder, såsom Danmark (30 procent av värdet), Nederländerna, Stor-
britannien och — i viss utsträckning — Amerikas Förenta Stater. Be-
träffande dessa länder är emellertid att märka, att de till större delen ut-
göras av sådana, som i sin tullagstiftning i princip anslutit sig till värde-
tullsystem. I övriga länder beräknas tullen efter kvantitetsgrunder, var-
vid flertalet europeiska stater, i första rummet Tyskland, nöja sig med en
enda vikttullsats. I Norge tillämpas samma normer som i vårt land. li-
kaså i Finland med undantag av att gränsen mellan högre och lägre tull-
beskattade mattor där liksom tidigare i Sverige dragits vid ett knutantal
av 180 per meter. De i Frankrike och Belgien tillämpade normerna er-
bjuda särskilt intresse med hänsyn till att tullen i dessa länder icke be-
räknas efter vikt utan efter kvadratmeter. Härvid har man i Frank-

rike sex tullsatser från 80 till 250 francs per kvadratmeter med knuttätetsgräns vid 120, 200, 300, 400 och 500 knutar per meter samt i Belgien icke mindre än sju tullsatser, varierande från 24 till 200 francs per kvadratmeter och avgränsade från varandra vid ett antal av 150, 200, 250, 300, 350 och 400 knutar per meter.»

Under hänvisning till en vid ämbetsverkens skrivelse fogad sammanställning rörande importen av hithörande mattor från olika länder under den senaste femårsperioden hava ämbetsverken konstaterat, att de till Sverige importerade knutna mattorna syntes utgöra huvudsakligen mattor av iranskt, kaukasiskt, centralasiatiskt och kinesiskt samt till mindre del turkiskt och indiskt ursprung. Den från Iran kommande importen, som omfattade nära hälften av totalimporten under de tre senaste åren, utgjordes enligt uppgift till omkring 80 procent av bytesvaror för till nämnda land exporterade svenska industrialster. Förutom från Iran importerades betydande myckenheter knutna mattor från Sovjetunionen och Storbritannien.

Härefter hava ämbetsverken framhållit:

»Enligt de lämnade kvantitets- och värdeuppgifterna rörande importen motsvarade under år 1934 den genomsnittliga tullbelastningen å importerade knutna mattor vid statistiskt nr 1001 25.7 procent och vid statistiskt nr 1002 35.7 procent av värdet. I fråga om enbart importen från Iran uppgingo motsvarande siffror till respektive 29 och 38 procent. Såsom framgår av den förutnämnda av chefen för generaltullstyrelsens tullbehandlingsbyrå överlämnade uppgiften rörande tullen å vissa, av en härvarande importfirma införda mattor, fördela sig dessa genomsnittssiffror mycket ojämnt å de olika mattkvaliteterna.»

Efter att hava påpekat, att samma förhållande även bestyrktes av de beräkningar, som under utredningen gjorts beträffande vissa av annan importör införda mattor och som intagits i en vid skrivelsen närsluten sammanställning, hava ämbetsverken vidare, bland annat, anfört följande:

»Av sistnämnda sammanställning framgår sålunda, att viktullen vid statistiskt nr 1002 beträffande billigare mattor i vissa fall kan uppgå till över 150 procent och å andra sidan beträffande mycket höga mattkvaliteter nedgå till mindre än 10 procent av de i sammanställningen angivna värdena, vilka uppgivits utgöra grosshandelspriset å den svenska marknaden exklusive tull.

Det synes sålunda ur olika synpunkter önskvärt, att en justering av tullarna å knutna mattor kommer till stånd, varigenom tullbelastningen jämnare än vad för närvarande är fallet fördelas på de olika mattkvaliteterna. Som en närmast till hands liggande åtgärd i sådant hänseende synes vara en övergång från viktull- till värdetullberäkning. Ehuru en tullbeskattning efter värdet under vissa förutsättningar bäst skulle motsvara det ovan angivna syftet, äro ämbetsverken med hänsyn till de med värdetullen förenade olägenheterna dock ingalunda övertygade om lämpligheten av en dylik lösning av frågan. Då nämligen mattimporten enligt vad som uppgivits delvis — om än för närvarande i mindre utsträckning än tidigare — försiggår såsom konsignationshandel och sålunda

fasta inköpspriser ofta icke föreligga vid importtillfällena, förutse ämbetsverken, att tullverket redan till följd härav vid övergång till värdetull på ifrågavarande område skulle ställas inför mycket svåra uppgifter vid utövandet av den erforderliga värdekontrollen, helst som bedömandet av varuvärdet i fråga om mattor av förevarande slag kräver en mycket hög grad av sakkunskap. Större importörer hava även vid förfrågan förklarat sig icke i första hand önska en ändring i sådan riktning, att tullen skulle utgå efter värdet. Då härtill kommer, att rena värdetullar för Sveriges vidkommande hittills icke kommit till användning i fråga om spånadsvaror och då vidare en övergång till värdetull med hänsyn till den i traktaten med Turkiet bundna viktullsatsen synes kräva upptagandet av förhandlingar med nämnda land, vilja ämbetsverken icke förorda att värdetull införas å knutna mattor.

Under sådana förhållanden och då det icke visat sig möjligt att göra tullbeskattningen beroende av mattornas benämningar och härkomst, synes det ämbetsverken, att man i första rummet bör söka uppnå en rättvisare tullbeskattning av ifrågavarande mattor genom en längre gående differentiering av tullsatserna med hänsyn till mattornas knuttäthet, varvid, såsom hittills, tullberäkning efter vikt torde vara att föredraga framför tullberäkning efter kvadratmeter. Knuttätheten hos en matta står i allmänhet i direkt proportion till mattans värde och vid en långt gående differentiering av viktullsatserna torde man därför i stort sett kunna komma till samma resultat som genom en värdetull. Ur tullteknisk synpunkt är det emellertid å andra sidan nödvändigt, att uppdelningen på olika tullsatser i möjligaste mån begränsas. Vid övervägande av de olika möjligheter, som erbjuda sig i ovannämnda hänseende, hava ämbetsverken ansett sig böra förorda införandet av tre olika tullsatser för knutna mattor på det sätt, att tullen för mattor med t. o. m. 250 knutar per meter såsom hittills bestämmes till 250 kronor per 100 kilogram, för mattor med mer än 250 men ej mer än 450 knutar per meter till 350 kronor för 100 kilogram och för mattor med mer än 450 knutar per meter till 600 kronor för 100 kilogram. Förslaget innebär en tullsänkning av 250 kronor per 100 kilogram för mattor med mellan 250 och 450 knutar per meter.

Vad beträffar mattor med högst 250 knutar per meter synes någon sänkning av den nuvarande tullsatsen icke böra ifrågakomma med hänsyn till den inhemska tillverkningen — inom textil konstslöjd liksom inom hemslöjden — av knutna handvävda mattor (av flossa- och ryatyper). För övrigt torde, enligt vad som upplysts, endast en jämförelsevis ringa del av de från Iran importerade mattorna falla inom denna kategori. Då mattor med ett högre knutantal än 600 synas kunna bära en högre tullsats än den nuvarande, 600 kronor för 100 kilogram, hade en höjning av tullen för dessa exempelvis till 800 kronor för 100 kilogram möjligen kunnat ifrågasättas. Med hänsyn till den förut omnämnda tullbindningen hava ämbetsverken emellertid icke ansett sig böra framlägga förslag i sådant avseende.

Verkningarna av de föreslagna tulländringarna i statsfinansiellt hänseende kunna endast approximativt överblickas. Då det emellertid torde kunna förväntas, att en eventuell ökning i importen av knutna mattor komme att äga rum på bekostnad av importen av vävda yllemattor, såsom axminster- och wiltonmattor, vilka äro belagda med en tull av endast 100 kronor för 100 kilogram, förutse ämbetsverken, att de föreslagna tullsatserna icke skulle medföra några större förändringar i tullinkomsterna.»

Kommerskollegium har slutligen erinrat om att den i samband med 1928 års handels- och sjöfartsavtal med Turkiet vidtagna nedsättningen av tullen å de högre beskattade mattorna från 8 till 6 kronor per kilogram på sin tid väckte vissa betänkligheter med hänsyn till den därigenom skärpta konkurrens, som den inhemska tillverkningen av knutna mattor komme att få vidkännas. Då kollegium icke dess mindre nu ansåge sig böra ifrågasätta en viss ytterligare sänkning av tullsatsen för orientaliska mattor, vore detta i främsta rummet betingat av hänsynen till den synnerligen lovande utsikt till ökat handelsutbyte med vissa främmande länder, som för närvarande syntes föreligga, och som även å svensk sida syntes motivera vissa åtgärder för underlättande av ömsesidighet i detta utbyte. Såsom av utredningen framginge skulle för övrigt även efter vidtagande av den föreslagna tullsänkningen, den inhemska tillverkningen komma att beredas ett förhållandevis avsevärt skydd.

I anslutning till vad sålunda anförts hava ämbetsverken framlagt förslag till därav betingad författningsändring.

Importen av ifrågavarande mattor utgjorde enligt den officiella statistiken:

Stat. nr	1931		1932		1933		1934	
	Ton	1,000 kr.	Ton	1,000 kr.	Ton	1,000 kr.	Ton	1,000 kr.
1001	13	169	14	158	12	108	9	92
1002	64	1,466	92	1,495	77	1,168	53	889
Summa	77	1,635	106	1,653	89	1,276	62	981

Departements-
chefen.

Såsom jag anfört i min skrivelse den 1 februari 1935 till kommerskollegium och generaltullstyrelsen och jämväl framgått av den av ämbetsverken verkställda utredningen förefinnes för närvarande en betydande ojämnhet i tullbeskattningen för knutna mattor av ifrågavarande slag. Vid undersökning av de sätt, på vilka en lämpligare tullbeskattning skulle kunna åstadkommas, hava ämbetsverken funnit vissa betänkligheter mot ett övergående till en tull, beräknad efter värdet, samt i stället föreslagit en ytterligare uppdelning av hithörande tullrubriker. Ämbetsverkens förslag i denna riktning, som avvägs med hänsyn jämväl tagen till den inhemska tillverkningen av knutna mattor, innebär en sänkning av tullen för vissa slag av ifrågavarande mattor. Såsom ämbetsverken framhållit skulle ett genomförande av detta förslag verksamt bidra till främjandet av handelsutbytet med vissa främmande länder. Då jag funnit de skäl ämbetsverken anfört för det av dem framlagda förslaget beaktansvärda, anser jag mig böra förorda förslaget.

Fajansvaror för hushållsbruk. Enligt gällande tulltaxa (ur tulltaxenr 695, statistiskt nr 1286) äro vita eller enfärgade, för hushållsbruk avsedda varor av fajans (oäkta porslin), härunder inbegripna krukmakargods och andra lervaror, ej särskilt nämnda, ävensom kakel och kakelugnsornament belagda med en tull av 10 kronor för 100 kilogram. Två- eller flerfärgade eller förgyllda, försilvrade eller på annat likartat sätt dekorerade, för hushållsbruk avsedda fajansvaror (ur tulltaxenr 696, statistiskt nr 1288) draga en tull av 16 kronor för 100 kilogram.

Genom beslut den 16 februari 1934 tillkallade Kungl. Maj:t generaltulldirektören N. Wohlin, direktören A. G. Bergengren, lektorn J. E. Björns-son, direktören J. L. Ekman, direktören A. Th. N. Gabrielsson, landsorganisationens ordförande K. E. Johanson, professorn B. G. Ohlin, direktören A. I. Olsson och hemmansägaren G. Strindlund att såsom *sakkunniga inom finansdepartementet verkställa utredning och avgiva förslag till beredskapsåtgärder till skydd för den inhemska marknaden* såsom ett led i arbetet för åvägabringande av ökade försörjningsmöjligheter inom olika näringsgrenar.

De sakkunniga hava den 10 april 1934 avgivit betänkande med förslag till vissa tullåtgärder, vilka kunde vara ägnade att öka försörjningsmöjligheterna inom landet.

I betänkandet, som innebär förslag om tullförhöjningar beträffande ett flertal tulltaxerubriker, har föreslagits införande av tilläggstullar för bland annat till statistiska nr 1286 och 1288 hänförliga fajansvaror med 10 respektive 19 kronor för 100 kilogram. Till stöd härför hava de sakkunniga anfört bland annat:

Den svenska porslins- och fajansindustrien hade med hänsyn till antalet arbetare enligt den officiella statistiken under åren 1928—1932 visat synnerligen jämna siffror.

Berörda siffror utgjorde dock icke en fullt riktig mätare av sysselsättningsgraden inom industrien, alldenstund företagen vid de inskränkningar, som under senaste åren måst företagas, i stället för att decimera arbetsstyrkan vidtagit minskning i arbetstiden. Under år 1932 utgjorde sålunda antalet arbetstimmar per år och arbetare 1,592 mot 2,090 i genomsnitt för hela industrien. Förhållandena under år 1933 hade i stort sett varit desamma, i det att en förkortning av arbetstiden med 8—11 timmar per vecka förekommit vid fabrikerna under hela eller större delen av året. — Under år 1932 hade — efter värde räknat — förbrukningen av fajans till 36 procent tillgodosetts genom import.

Den främsta anledningen till de svenska fabrikernas bristande konkurrenskraft gentemot porslinsindustrierna i främmande länder hade uppgivits vara, att arbetslönerna i Sverige låge på en högre nivå än i länderna ifråga. Vid porslins- och fajanstillverkningen vore nämligen arbetskostnaderna av avgörande betydelse för prissättningen, i det att desamma enligt uppgift inginge med omkring 70 procent i fabrikskostnaderna.

Av ovan anförda omständigheter ävensom av vad som från industriens representanter i övrigt inhämtats, hade de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att ett ökat tullskydd för fajansindustrien syntes vara nödvän-

digt för att undvika ytterligare minskning i arbetstillfällena inom denna industrigren. De sakkunniga ansåge vidare det vara möjligt att genom minskning av importen skapa avsevärt ökade försörjningsmöjligheter inom denna fabrikation och ville i detta sammanhang särskilt framhålla arbetskostnadernas stora andel i tillverkningskostnaderna.

I särskilda utlåtanden den 3 respektive 5 maj 1934 över betänkandet hava generaltullstyrelsen, kommerskollegium och traktatberedningen uttalat sig rörande de sakkunnigas förslag.

Generaltullstyrelsen, som icke speciellt uppehållit sig vid nu förevarande detalj av förslaget, har därvid sammanfattningsvis funnit en stor del av de föreslagna tullhöjningarna vara av sådan natur, att de skulle medföra förbättringar i tulltekniskt hänseende och även på flera områden en jämnare tullbeskattning än nu gällande bestämmelser innebure.

Traktatberedningen har anlagt vissa allmänna synpunkter på de sakkunnigas slutsatser och förslag och därvid särskilt påpekat de handelspolitiska konsekvenserna av ett genomförande av desamma.

Kommerskollegium slutligen har funnit de skäl som anförts för en förhöjning av tullsatserna å hithörande varor vara synnerligen vägande, särskilt med hänsyn till den starka konkurrens, som i vissa fall gjorde sig gällande från länder med mycket låga arbetslöner i förhållande till de i Sverige tillämpade. Emellertid har kollegium med hänsyn till de nuvarande tullsatsernas relativa höjd föreslagit, att de ifrågasatta tilläggstullarna beträffande till statistiska nr 1286 och 1288 hänförliga varuslag måtte utgå med 10 kronor respektive 9 kronor för 100 kilogram.

Beträffande införseln må följande ur den officiella statistiken hämtade uppgifter tjäna till upplysning:

Stat. nr	1 9 3 1		1 9 3 2		1 9 3 3		1 9 3 4	
	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.
1286.....	190	155	144	114	118	94	119	92
1288.....	774	673	699	624	1,017	921	1,071	975
Summa	964	828	843	738	1,135	1,015	1,190	1,067

Värdet av Sveriges industriella produktion av oäkta porslin (fajans) uppgick enligt den officiella statistiken i 1,000-tal kronor: år 1931 till 5,715, år 1932 till 4,229 och år 1933 till 5,011. För sistnämnda år anges även myckenheten till 4,565 ton. Särskilda tillverkningsciffror beträffande för hushållsbruk avsedd fajans äro icke angivna.

Departements-
chefen.

Såsom av de ovan lämnade uppgifterna framgår har ifrågavarande industrigren icke kunnat i full utsträckning sysselsätta den däri anställda arbetskraften. Ett förbättrat läge i detta avseende synes icke möjligt att uppnå utan vidtagande av åtgärd i av de sakkunniga antydd riktning. Jag ansluter mig därför till förslaget om införande av tilläggstullar för fajans-

varor för hushållsbruk. Beträffande storleken av tilläggstullarna synes mig det av kommerskollegium framlagda förslaget väl avvägt, varför jag finner mig böra förorda detsamma.

I likhet med vad som gäller för de föregående år genomförda tilläggstullarna för äkta porslin synas de nu föreslagna tullåtgärderna endast böra givas begränsad giltighet. Jag föreslår därför, att giltighetstiden för nu ifrågasatt tilläggstullar inskränkes till och med utgången av juni månad 1937.

Manganjärn. Enligt gällande tulltaxa är manganjärn, som hänföres till tulltaxenr 729:2 (ur statistiskt nr 1335), fritt från tull.

I sitt betänkande av den 10 april 1934 hava de sakkunniga för utredning angående åtgärder till skydd för den inhemska marknaden föreslagit införande av en tull av 3 kronor 50 öre för 100 kilogram för manganjärn, hållande mer än 60 procent mangan. Till stöd härför hava de sakkunniga anfört huvudsakligen följande:

Tillverkningen i Sverige av högprocentigt manganjärn hade upptagits först under världskriget, då behovet av denna för stältillverkningen viktiga råvara icke kunnat täckas genom import. Under en följd av år hade sedermera en mycket stor del, 68—85 procent, av förbrukningen tillgodosetts genom inhemska tillverkning. Emellertid hade den svenska tillverkningen under senare år utsatts för en dumpingartad konkurrens från utlandet, varigenom priset på manganjärn undergått synnerligen betydande sänkningar, enligt inhämtade uppgifter från 265 kronor per ton cif svensk hamn 1929 till 155 à 160 kronor per ton i början av 1934.

Då självkostnadspriset på svenskt manganjärn enligt uppgift uppginge till 180 à 190 kronor per ton, torde den svenska tillverkningen icke kunna upprätthållas, om den utländska prispolitiken komme att fullföljas. Därtill komme den omständigheten, att tillverkningen, om den en gång nedlades, knappast kunde återupptagas, då den ifrågasatt malmgruvan vid en nedläggning av driften torde komma att vattenfyllas och på grund av säregna geologiska förhållanden icke mera kunde läns pumpas. Genom ett nedläggande av tillverkningen skulle sammanlagt ett nittiotal man bliva arbetslösa.

I anslutning till ovan återgivna förhållanden hava de sakkunniga, under framhållande av att Jernkontoret, som representerade de större förbrukarna av manganjärn, tillstyrkt införande av en tullsats av 3 kronor 50 öre för 100 kilogram för manganjärn, hållande över 60 procent mangan, stannat för att förorda den sålunda ifrågasatta tullen samt framlagt förslag till författningsbestämmelser. De sakkunniga hava tillagt, att manganjärn som regel endast förekommer med en manganhalt av omkring 80 procent.

Kommerskollegium har i sitt över betänkandet avgivna utlåtande av den 5 maj 1934 ansett sig böra biträda förslaget.

Beträffande införseln och den inhemska tillverkningen må följande ur den officiella statistiken hämtade uppgifter tjäna till upplysning. Därvid

torde emellertid beaktas, att i handelsstatistiken manganjärn är upptaget tillsammans med manganhaltigt tackjärn (spegeljärn), varför de lämnade uppgifterna icke kunna göra anspråk på att giva en fullt tillförlitlig bild av importen av enbart manganjärn.

År	Införsel		Inhemsk tillverkning	
	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.
1931	2,835	455	1,826	482
1932	3,335	456	1,536	528
1933	2,314	350	1,243	463
1934	6,644	931		

Departements-
chefen.

På grund av den i ärendet förebragta utredningen finner jag mig böra förorda införandet av tull på manganjärn med mer än 60 procent mangan. Den föreslagna tullsatsens höjd torde vara väl avvägd. Mot avfattningen av de föreslagna författningsbestämmelserna har jag ej heller något att erinra.

Ledbultkätting med invändig länkbredd av 6 millimeter eller däröver. För ledbultkättingar, ej hänförliga till tulltaxenr 787 (s. k. Ewarts kätting, ävensom ledbultkättingar av smidbart gjutgods), med en längd å rullen (invändig länkbredd) av 6 mm eller däröver (tulltaxenr 788) utgår en tull av 10 kronor för 100 kilogram.

De sakkunniga för utredning angående åtgärder till skydd för den inhemska marknaden hava i sitt betänkande av den 10 april 1934 föreslagit införande av tilläggstull av 20 kronor för 100 kilogram för ledbultkätting, hänförlig till tulltaxenr 788, samt till stöd därför anfört bland annat:

Vid tidpunkten för fastställandet av nu gällande tullbestämmelser vore s. k. Galls kättingar och rullkättingar icke föremål för tillverkning inom landet. Sedermera hade inhemsk tillverkning av dylika kedjor uppstått. Tillverkningen av rullkedjor omfattade dels klenare dimensioner, vilka särskilt användes såsom velocipedkedjor, dels även grövre kättingar för automobiler och för annan kraftöverföring.

Genom beslut vid 1925 års riksdag höjdes tullen för velocipedkedjor och liknande kedjor med en längd å rullen av mindre än 6 millimeter till 50 kronor för 100 kilogram under det att tullen å övriga slag av ledbultkättingar lämnades oförändrad.

Av uppgifter, som på sin tid lämnats till 1928 års tullkommitté, framginge, att tullsatsen å ledbultkättingar vore mycket låg, nämligen för rullkedjor 1 procent och för Galls kättingar omkring 4 procent av tillverkningskostnaderna. Med ledning av importmedelvärdet för år 1932 syntes tullsatsen nu motsvara icke fullt 4 procent av detta värde. Andra likartade tillverkningar åtnjöte ett väsentligt högre skydd; så uppginge exempelvis tullskyddet för s. k. Ewarts kedja till 15 procent av värdet och för cykelkedjor till 19 procent.

Med hänsyn till de berörda uppgifterna och möjligheten av att genom ett ökat tullskydd bereda ökad sysselsättning hava de sakkunniga ansett

sig böra föreslå den angivna förhöjningen av tullskyddet för nu ifrågavarande tillverkning.

Kommerskollegium har i sitt tidigare omnämnda utlåtande av den 5 maj 1934 funnit förslaget om införande av tilläggstull välgrundat, men föreslagit viss reduktion av den föreslagna tilläggstullens storlek.

Importen av ledbultkätting av nu ifrågavarande slag under åren 1931—1934 framgår av nedanstående uppställning:

År	Ton	1,000 kr.	År	Ton	1,000 kr.
1931	174	411	1933	104	350
1932	121	327	1934	171	491

De av de sakkunniga lämnade uppgifterna rörande tullskyddet för ifrågavarande varuslag synas mig väl motivera åtgärder i den föreslagna riktningen. I likhet med de sakkunniga och *kommerskollegium* anser jag ett ökat tullskydd lämpligen böra genomföras i form av tilläggstull, vilken synes böra bestämmas till 15 kronor för 100 kilogram.

*Departements-
chefen.*

Nysilvervaror m. m. Enligt gällande tulltaxa äro färdiga nysilverarbeten samt halvfabrikat till sådana (s. k. nysilverråvara) belagda med följande tullsatser, allt för 100 kilogram:

Knivar, gafflar och skedar:

förgyllda, försilvrade eller platinerade eller pläterade med guld, silver eller platina (tulltaxenr 922; statistiskt nr 1634) 180:—
andra slag (härunder faller nysilverråvaran; tulltaxenr 924; statistiskt nr 1636) 50:—

Arbeten, ej särskilt nämnda:

förgyllda, försilvrade eller platinerade eller pläterade med guld, silver eller platina (tulltaxenr 925; statistiskt nr 1637) 180:—
förnicklade; ävensom toalett-, skrivtygs- och bordsartiklar, ej särskilt nämnda, utan ytbetäckning (härunder faller nysilverråvara, s. k. korpus; tulltaxenr 926; statistiskt nr 1638) 75:—

I en till handelsdepartementet den 10 mars 1933 inkommen skrift har innehavaren av C. Kroghs försilvringsfabrik, Stockholm — med förmälan, att sökanden såsom tillverkare av billiga småartiklar av försilvrat gjutet bly, i likhet med övriga svenska nysilverfabrikanter, på grund av utländsk »dumping» kommit i ett brydsamt läge — gjort framställning om genomförande av ett kraftigt tullskydd för de svenska försilvringsfabrikerna.

I en den 16 oktober 1933 dagtecknad skrift har Svenska nysilverfabrikantföreningen hemställt, att tullen å hithörande varor måtte höjas, beträffande s. k. nysilverråvara (ur tulltaxenr 924 och 926) till 100 kronor respektive

150 kronor samt beträffande försilvrade artiklar (ur tulltaxenr 922 och 925) till 250 kronor respektive 300 kronor, allt för 100 kilogram. Till stöd härför har anförts i huvudsak följande:

Tillverkningen av nysilvervaror i Sverige omfattade, förutom försilvringsverksamhet, även framställning av olika slags halvfabrikat (nysilverråvara). För fabrikationen sysselsattes cirka 1,000 arbetare, varav för råvaruframställningen cirka 400. De svenska fabrikerne skulle emellertid kunna giva arbete åt ett större antal arbetare, därest icke konkurrensen från utlandet försvårade avsättningen i den utsträckning, som nu vore fallet. En betydande del av importen utgjordes av undermåliga och synnerligen billiga varor, där undermetallen ofta endast vore av mässing och försilvringen av synnerligen underhållig beskaffenhet. En minskning av importen skulle därför vara till gagn även för konsumenterna. Genom att i de flesta länder (bl. a. Danmark, Finland och Norge) vidtagits tullförhöjningar och andra importrestriktioner för ifrågavarande varor, hade länder med oförändrade tullsatser utsatts för ökat importtryck.

Över framställningarna hava infordrade utlåtanden avgivits av kommerskollegium den 30 december 1933 och av generaltullstyrelsen den 15 januari 1934.

Kommerskollegium har anfört huvudsakligen följande:

De inhemska nysilverfabrikanterna kunde uppdelas i tre kategorier, dels sådana, som i större eller mindre utsträckning själva tillverkade sin råvara dels sådana, som endast försilvrade råvara, dels ock sådana, som uteslutande tillverkade råvara för försilvring. Sistnämnda slag av fabrikation torde först på senare tid uppstått inom landet. På grund av tekniska svårigheter att framställa fullgod nysilverplåt hade tillverkningen av sådan plåt icke hittills erhållit någon större omfattning.

Enligt vad kollegium inhämtat, hade inom 1928 års tullkommitté en ganska ingående undersökning verkställt angående avvägningen av tullskyddet för olika grenar av nysilverfabrikation. Av den sålunda verkställda utredningen framginge, att tillverkningen av själva råvaran åtnjöte ett jämförelsevis mindre skydd än försilvringsverksamheten. Under det att sålunda tullskyddet för tillverkning av råvara växlade i fråga om knivar, skedar och gafflar mellan 1.4 och 5.1 procent och i fråga om s. k. korpus mellan 1.4 och 10.2 procent av tillverkningskostnaderna, motsvarade dessa procentsiffror i fråga om försilvrade varor för knivar, skedar och gafflar 3.8 till 15.1 och i fråga om s. k. korpus 2.7 till 14.9 procent. Att tullskyddet för tillverkningen av råvaror vore sämre än skyddet för försilvringen framginge också av det förhållandet, att utländska fabrikanter funnit med sin fördel förenligt att här anlägga försilvringsfabriker, vilka arbetade med utländsk råvara.

Kollegium hade intet att erinra mot den av Svenska nysilverfabrikantföreningen föreslagna förhöjningen av tullen å nysilverråvara, men ansåge, att tillägget därutöver för färdigförsilvrade artiklar borde högst motsvara det, som nu vore gällande. En förhöjning därutöver av skyddet för försilvringsverksamheten skulle nämligen antagligen endast medföra en ökad anledning för utländska nysilverfabriker att upprätta försilvringsanstalter inom landet.

I anslutning härtill har kollegium föreslagit införande av tilläggstullar i överensstämmelse med vad sålunda förordats.

Generaltullstyrelsen har ansett, att en eventuell tullförhöjning vid tulltaxenr 922 och 925 även borde omfatta där upptagna förgyllda, platinerade och med guld, silver eller platina pläterade varor av dithörande slag, i synnerhet som sådana varor i allmänhet torde hava ett högre värde än de försilvrade artiklarna.¹ Beträffande nysilverråvarorna (ur tulltaxenr 924 och 926) har generaltullstyrelsen anfört:

Därest tullen för dessa råvaror höjdes, såsom ifrågasatts, med 50 kronor respektive 75 kronor för 100 kilogram, komme de att bliva belagda med högre tull än förnicklade varor, fallande under tulltaxenr 923 och 926. Detta förhållande syntes emellertid icke behöva utgöra hinder för den ifrågasatta tullförhöjningen, särskilt som förnicklade nysilvervaror mera sällan förekomme till införsel.

Med anledning av de sålunda föreslagna tullförhöjningarna har generaltullstyrelsen avgivit förslag till därav betingade författningsföreskrifter, därvid styrelsen i likhet med kommerskollegium utgått från att höjningarna borde ske genom införande av nya tilläggstullar samt med bibehållande av nu rådande förhållande mellan tullarna å råvarorna och å de bearbetade varorna.

I sitt betänkande av den 10 april 1934 hava *de sakkunniga för utredning angående skydd för den inhemska marknaden* helt anslutit sig till kommerskollegii och generaltullstyrelsens ifrågavarande förslag.

Beträffande importen och den inhemska produktionen av ifrågavarande varuslag må följande uppgifter anföras:

Införsel.

Stat. nr	1931		1932		1933		1934	
	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.
1634	20	297	13	182	10	152	13	188
1636	134	1,106	58	433	50	376	74	536
1637	170	1,735	101	1,064	80	856	69	779
1638 ¹	348	2,534	241	1,980	190	1,345	209	1,545

Inhemska tillverkning.

	1931		1932		1933	
	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.
Plåt av nysilver	294	520	346	614	288	545
Rör av nysilver	5.5	18	22	65	17	49
Nysilverarbeten	—	5,673	328	4,414	320	4,276
Förgyllning eller försilvring av inköpta fabrikat	—	2,831	160	1,978	128	1,681

¹ Häri ingå även förnicklade varor.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till de förhållanden, vilka av den i ärendet förebragta utredningen framgått, finner jag en höjning av tullen å ifrågavarande artiklar motiverad. Förhöjningen torde, såsom ämbetsverken föreslagit, böra ske genom införande av tilläggstullar. De av ämbetsverken föreslagna beloppen synas väl avvägda. Mot det av generaltullstyrelsen avgivna förslaget till författningsföreskrifter rörande sådana tullar har jag icke något att erinra.

Bakelit m. m. Bakelit är ett fast konstharts, som bildas av formalin och fenoler vid närvaro av katalysatorer. Genom att variera fenoler och katalysatorer erhållas slutprodukter med för olika användningsområden lämpade egenskaper. För att ytterligare förhöja dessa egenskaper tillsätts såsom bindemedel med tillhjälp av specialmaskiner diverse ämnen såsom papper, träfiber, asbest m. m. Det sålunda erhållna halvfabrikatet utsättes sedan för tryck i uppvärmda pressar, varefter fabrikatet i form av plattor, rör, bult m. m. är färdigt att tagas i bruk.

Med tillämpning av nu gällande bestämmelser tulltaxeras bakelit och sådana produkter därav, som här avses, på följande sätt:

oarbetad bakelit:

pressmassa enligt tulltaxenr 1110 (statistiskt nr 2037), med tullfrihet,
annan enligt tulltaxenr 103 (statistiskt nr 235), med tullfrihet,

plattor:

helt av bakelit enligt tulltaxenr 1110 (statistiskt nr 2038), med tullfrihet,
av bakelit jämte papper enligt tulltaxenr 387 (statistiskt nr 877), med
tull av 50 kronor för 100 kilogram,
av bakelit jämte vävnad enligt tulltaxenr 565 (statistiskt nr 1116), med
tull av 35 kronor för 100 kilogram,

rör:

helt av bakelit enligt tulltaxenr 1110 (statistiskt nr 2038), med tullfrihet,
av bakelit jämte papper enligt tulltaxenr 379 (statistiskt nr 866), med
tull av 8 kronor för 100 kilogram,
av bakelit jämte vävnad enligt tulltaxenr 565 (statistiskt nr 1116), med
tull av 35 kronor för 100 kilogram, samt
andra arbeten enligt tulltaxenr 1112 (statistiskt nr 2040), med tull av 10
procent av värdet.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 17 mars 1933 dagtecknad skrift har Skånska Ättikfabriken aktiebolag gjort framställning i syfte att bakelit (isolit) och andra hårdbara konstharter måtte utbrytas ur de rubriker i tulltaxan, dit de för närvarande hänfördes, och sammanföras i en särskild rubrikgrupp samt att tull måtte införas å oarbetad bakelit ävensom att nu utgående tull å vissa därav framställda artiklar måtte höjas. Bolaget har därvid åberopat en av bolaget till 1928 års tullkommitté den 6 juni 1932 avgiven skrift i samma ämne. Bolaget har i sina framställningar framhållit bland annat följande:

Gällande tullbestämmelser på detta område vore synnerligen otillfredsställande, i det att i rubriken till tulltaxenr 1110—1112 upptoges en mängd produkter av vitt skilda slag. Den nuvarande tillverkningen i landet av bakelit och andra hårdbara konsthartser uppginge till så betydande belopp, att ett utbrytande ur samlingsrubriken av sådana artiklar vore motiverad. Förhållandena på förevarande område hade nämligen betydligt förändrats sedan tulltaxans tillkomst, vid vilken tidpunkt någon tillverkning av bakelit icke hade funnits.

Av de i bakelithartsen ingående komponenterna vore karbolsyra (fenol) icke föremål för tillverkning inom landet utan måste importeras. Till följd härav vore de inhemska tillverkarna av bakelit helt beroende av utlandets prispolitik beträffande karbolsyra. På senare tid hade detta beroende lett till, att de inhemska tillverkarna måst finna sig i en ständigt stegrad prisförhöjning å denna vara, helt möjliggjord genom de utländska fabrikanternas monopolställning å den svenska marknaden. Även ett annat av de i bakeliten ingående mera betydande råmaterialerna, nämligen papper, hade numera prisbundits, i det de svenska pappersbruken för vissa papperskvaliteter och däribland de, som användes vid tillverkning av bakelitplattor och bakelitrör, träffat överenskommelse om gemensamma priser. Möjligheterna att motverka det våldsamma prisetillståndet å bakelitprodukter genom pristryckning å råmaterialerna vore, såsom syntes, synnerligen minimala.

Vad slutligen beträffade formalin, som till cirka 50 procent inginge i bakelithartsen, vore denna belagd med en tull av 15 öre per kilogram, medan den färdiga varan bakelithartsen vore tullfri. Att sålunda belägga en råvara med tull, medan den färdiga produkten åtnjöte tullfrihet, vore oegentligt.

Ofta vore de utländska utbuden å den svenska marknaden av sådan karaktär, att de måste betecknas såsom dumpingartade. Ett dylikt pristryck möjliggjordes av att de utländska tillverkarna själva i stor utsträckning tillverkade de för bakelitframställning erforderliga råvarorna och på grund därav icke stode i beroende av framställarna av dessa varor.

Svårigheterna för den svenska bakelitindustrien hade vidare ytterligare ökats genom i utlandet vidtagna handelspolitiska åtgärder. Bolaget hade sålunda förut lyckats upparbeta en ganska ansevärd exportmarknad för vissa av sina isolitprodukter, men vore numera så gott som totalt avskuret från avsättningsmöjligheter i utlandet, beroende på införande av importförbud, tullförhöjningar av prohibitiv art eller valutarestriktioner.

En tullsats av 30 kronor för 100 kilogram för ren bakelitharts eller för pressgjutningar avsedd bakelit, tillsatt med trämjöl, asbestmjöl eller dylikt, syntes med hänsyn till den utländska dumpingen vara motiverad. Tullsatsen å rör, 8 kronor för 100 kilogram, vore oproportionerligt låg i förhållande till tullen å plattor. Medan sålunda arbetskostnaden för plattor uppginge till endast 35 procent av tillverkningsvärdet, utgjorde samma kostnad för rör icke mindre än 60 procent. Vid avvägning av en skäligen tullsats å rör i riktigt förhållande till gällande tullsats å plattor syntes rör böra beläggas med en tull av 80 öre för kilogram. Denna tullsats skulle motsvara cirka 10—15 procent av värdet. Vad beträffade tullen å andra arbeten av bakelit än plattor och rör borde tullen ökas från 10 procent till 20 procent av värdet.

Över framställningen hava infortrade utlåtanden avgivits av kommerskollegium den 29 januari 1934 och av generaltullstyrelsen den 14 februari

1934. Generaltullstyrelsen har med sitt utlåtande överlämnat av Sveriges kemiska industrikontor avgivet yttrande.

Kommerskollegium, som från bolaget erhållit bland annat vissa uppgifter rörande tillverkningskostnaderna för olika slag av isolitprodukter av bolagets tillverkning ävensom rörande tullbelastningen å råvarorna, har funnit de nuvarande tullbestämmelserna på förevarande område icke vara tillfredsställande. Detta syntes kollegium bero därpå, att vid tiden för tulltaxans tillkomst någon tillverkning inom landet av bakelitartiklar icke hade funnits. Kommerskollegium har härom anfört följande:

Vad först beträffade den oarbetade (eller pulveriserade) bakeliten måste tillverkningen därav anses ogynnsamt ställd i konkurrens med utlandet redan på grund av den tull, som åvilade halvfabrikatet (formalin), vilket vore belagt med en tull av 15 kronor för 100 kilogram (statistiskt nr 528, formalin i vattenlösning). Vid framställningen användes i övrigt hexametylentetramin (framställd av formalin och ammoniak) ävensom vissa färgämnen m. m., vilka åtnjöte tullskydd. Tullbelastningen för oarbetad isolit bleve därför 7.2—10 öre per kilogram (något olika för olika kvaliteter). Med fästat avseende härå och i betraktande jämväl av de uppgifter rörande tillverkningskostnader och försäljningspris, som kollegium inhämtat, funne kollegium införande av en tullsats av 20 kronor för 100 kilogram för oarbetad bakelit (isolit) böra förordas.

Påtagligt syntes även, att de nu gällande tullsatserna å rör och plattor av bakelitimpregnerat papper (respektive 8 och 50 kronor för 100 kilogram) ävensom å bakelit med vävinlägg (35 kronor för 100 kilogram) ej stode i lämpligt förhållande till behovet av skydd för de olika tillverkningarna. De båda förstnämnda tullsatserna torde sålunda ha avvägs enbart med hänsyn till de egentliga pappersvarorna, utan att därvid avseende fästats vid bakelitfabrikaten.

Vad åter beträffade plattor av bakelit med vävinlägg, representerade dessa en jämförelsevis ny artikel, som på senare tid varit föremål såväl för tillverkning inom landet (s. k. vävbakelit) som för import (under beteckningarna »Novotext», »Celeron» och »Ferrozell»). Fabrikaten ifråga torde ha på senare år fått en allt större användning inom maskinindustrien, där de huvudsakligen funnit användning vid tillverkningen av kuggjul, friktionsskivor m. m., såsom ersättning för metall, råhud eller fiber. Även inom möbelindustrien torde nu ifrågavarande plattor börjat användas till bordskivor, diskar m. m.

Dessa artiklar tulltaxerades för närvarande enligt statistiskt nr 1116 (»andra för tekniskt bruk avsedda artiklar, ej särskilt nämnda») med en tullsats av 35 kronor för 100 kilogram. Emellertid torde tillämpningen av denna tulltaxering, enligt vad kollegium inhämtat, vara underkastad viss tvekan, och uteslutet syntes icke vara, att densamma i händelse av överklagande skulle komma att ändras, så att här ifrågavarande plattor med vävinlägg, vilka icke representerade för tekniskt bruk avsedda färdigfabrikat utan snarare torde vara jämförliga med »vävnader m. m., tydligen avsedda för tekniskt bruk» o. s. v. (statistiskt nr 992), komme att draga en till 25 kronor för 100 kilogram nedsatt tull.

Av det anförda torde framgå lämpligheten av att samtliga här ovan omhandlade bakelitfabrikat utbrötes under en särskild rubrik i tulltaxan. Vad beträffade tillverkningskostnaderna för de olika varuslagen, till vilka hänsyn måste tagas vid fastställande av tullskyddets höjd, varie-

rade dessa mellan rätt vida gränser, beroende dels på kvaliteten hos den använda bakeliten, dels på graden av bearbetning.

Sedan kollegium därefter anfört vissa uppgifter rörande prisläget för olika bakelitfabrikat, av vilka framginge, att priset växlade för plattor av isolitimpregnerat papper mellan 3 och 12 kronor, för plattor med vävinlägg mellan 6 och 15 kronor samt för isolitrör mellan 5 och 15 kronor, allt för kilogram, har kollegium fortsatt:

I allmänhet torde gälla, att tillverkningskostnaderna för plattor av bakelit (isolit) med vävinlägg och bakelit-(isolit-)rör ställde sig något högre än för plattor av bakelitimpregnerat papper.

Med hänsyn härtill syntes grundade skäl kunna anföras för att tullsatsen för plattor av bakelit med vävinlägg liksom för bakelitrör sattes något högre — förslagsvis vid 70 öre för kilogram — än för plattor av bakelitimpregnerat papper, i fråga om vilka anledning till förhöjning av den nuvarande tullsatsen, 50 öre för kilogram, icke syntes föreligga.

Ansåges emellertid av tulltekniska eller andra skäl en likformig tullsats för såväl plattor av bakelit av olika slag som rör böra vara att före- draga, torde densamma lämpligen böra begränsas till 50 öre för kilogram.

En ytterligare grupp av bakelitfabrikat utgjordes av pressgjutna artiklar av bakelit (isolit), vilka erhållit en efter hand alltmer vidgad användning för olika ändamål, såsom för elektrisk installationsmateriel, telefon-, telegraf- och radioapparater, knivskaft, dörrhandtag, diverse hushållsartiklar m. m. Dessa mycket varierande artiklar sammanfördes för närvarande med en hel grupp arbeten av liknande slag av cellon, cellofan, gaudafil och andra dylika formbara, konstgjorda ämnen under tulltaxenr 1112 (statistiskt nr 2040), dragande en tull av 10 procent av värdet. Någon ändring av denna tullsats, som faststälts så sent som 1926, ansåge sig kollegium ej i detta samband böra ifrågasätta.

Sveriges kemiska industrikontor, som tillstyrkt framställningen, har framhållit, att det ur såväl formell synpunkt som tullskydds- och tullteknisk synpunkt icke vore lämpligt att begränsa utbrytningen i tulltaxan till bakelit och andra liknande kondensationsprodukter av fenoler och formaldehyd. Om formaldehyden ersattes med en annan aldehyd eller fenolerna med exempelvis aminer, syntes detta icke böra medföra någon förändring av tullbeskattningen. Då de härdbara konsthartserna i större eller mindre grad konkurrerade med varandra, och det dessutom syntes bereda tulltekniska svårigheter att skilja de olika produkterna från varandra, borde alla härdbara konsthartser hänföras till samma nummer i tulltaxan. Till nämnda nummer borde även hänföras sådana konsthartser, som redan vore härdade och därför knappast kunde karakteriseras som härdbara. Då någon osäkerhet möjligen kunde råda om, huruvida »arbeten av härdbara konsthartser» inbegrepe de härdade konsthartserna, syntes dessa böra särskilt nämnas i rubriken.

Generaltullstyrelsen, som funnit den nuvarande uppdelningen på flera olika nummer inom skilda avdelningar av tulltaxan mindre tillfredsställande, har i likhet med kommerskollegium ansett, att bakelit och i tulltaxan ej särskilt nämnda bakelitprodukter lämpligen borde sammanföras

i taxan och upptagas i en särskild rubrikgrupp. Generaltullstyrelsen har härom anfört följande:

För att uppnå det avsedda syftet med en sådan ändring och även vinna ett i tekniskt avseende tillfredsställande resultat torde man dock i den nya rubrikgruppen böra inordna icke blott bakelitprodukterna utan även vissa andra artiklar av liknande beskaffenhet. Med hänsyn till den snabba tekniska utvecklingen på ifrågavarande område vore det emellertid vanskligt att för närvarande bedöma, vilken omfattning de nya rubrikerna borde erhålla och vilka konsekvenser de ifrågasatta ändringarna kunde medföra. Efter en ingående prövning av frågan hade det syntts styrelsen, att rubrikerna lämpligen borde omfatta bakelit och andra härdbara eller härdade konsthartser samt i tulltaxan ej särskilt nämnda arbeten därav, även innehållande papper, spånadsämne eller dylikt.

De icke härdbara konsthartserna, som användes inom lackindustrien, skulle alltjämt hänföras till tulltaxenr 103 (statistiskt nr 235) och vara fria från tull.

Generaltullstyrelsen har vidare framhållit, att den ifrågasatta ändringen i tulltaxan stode i god överensstämmelse med det av sakkunniga inom Nationernas förbund uppgjorda förslaget till internationell tullnomenklatur.

Generaltullstyrelsen, som lämnat öppen frågan i vad mån rubrikerna borde specificeras, har slutligen, i anslutning till vad kommerskollegium anfört, framlagt alternativa förslag till författningsföreskrifter. Enligt det ena förslaget skulle för plattor och rör finnas tre rubriker, en för plattor: innehållande spånadsämne, en för plattor: andra slag samt en för rör med tullsatser av respektive 70, 50 och 70 kronor för 100 kilogram. Enligt det andra förslaget skulle finnas en gemensam rubrik för plattor och rör med en tullsats av 50 kronor för 100 kilogram.

De sakkunniga för utredning angående skydd för den inhemska marknaden hava i sitt betänkande av den 10 april 1934 även berört nu förevarande fråga samt därvid uttalat sin anslutning till generaltullstyrelsens andra alternativ med den ändring, att pressgjutna artiklar (s. k. pressgods), i styrelsens förslag hänförliga till andra arbeten och upptaget med oförändrad tull, måtte komma i åtnjutande av förstärkt tullskydd.

Några uppgifter rörande importen av bakelit och arbeten därav stå ej att erhålla ur handelsstatistiken, enär de rubriker, till vilka bakelit hänföres, jämväl omfatta andra varuslag.

Rörande den inhemska tillverkningen av bakelit och produkter därav lämnas i industristatistiken för åren 1932 och 1933 följande uppgifter:

	1 9 3 2		1 9 3 3	
	ton	1,000 kr.	ton	1,000 kr.
Bakelit, oarbetad	144	186	144	180
Bakelit, isolit o. d. arbeten	544	2,036	622	2,247

Av den lämnade redogörelsen framgår, att de nu gällande bestämmelserna beträffande tulltaxeringen av bakelit och produkter därav äro mindre tillfredsställande. För att möjliggöra större enhetlighet i tulltaxeringen synes därför en utbrytning ur nuvarande tullrubriker av bakelit och därmed jämförliga ämnen samt produkter därav vara erforderlig. Med hänsyn till de betänkligheter, som ur tullteknisk synpunkt kunna anföras mot en alltför långt driven uppdelning av tullrubrikerna, synes mig det av generaltullstyrelsen framlagda förslaget, som innebär den mindre långtgående specificeringen och som biträtts av de inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga, vara att föredraga. Jag ansluter mig därför till detta förslag.

Beträffande härefter den lämpliga avvägningen av de olika tullsatserna må till en början framhållas, att rådande tullfrihet för oarbetad bakelit numera icke synes väl motiverad. Med hänsyn till den alltmer besvärande utländska konkurrensen och de antydda svårigheterna att för bakelitframställningen nedbringa kostnaderna för råvarorna, av vilka vissa äro belagda med tull, anser jag skäligt att den oarbetade bakeliten åsättes en tull, som lämpligen torde kunna bestämmas till det av kommerskollegium tillstyrkta beloppet av 20 kronor för 100 kilogram.

Det skydd, som nu åtnjutes för plattor av bakelit med papper eller 50 kronor för 100 kilogram, lärer vara tillfyllest även för plattor av ren bakelit och av bakelit jämte vävnad. Även om en tull av denna storleksordning icke med hänsyn till tillverkningskostnaderna förmår lämna fullt motsvarande skydd för tillverkningen av rör av bakelit jämte papper eller vävnad, torde ur enhetlighetens synpunkt praktiska skäl tala för bestämmande av samma tull å nu nämnda bakelitprodukter ävensom för rör av ren bakelit. Jag förordar därför samma tullsats för såväl plattor som rör av bakelit av olika slag.

Vad slutligen angår andra arbeten av bakelit, varunder faller s. k. pressgods, synes mig utredningen i ärendet icke hava givit stöd åt de framställda önskemålen om en höjning av nu utgående värdetull av 10 procent till 20 procent. För denna tulltaxerubrik föreslår jag alltså en oförändrad tullsats av 10 procent av varans värde.

Det må här anmärkas, att vid årets riksdag väckts likalydande motioner (I: 161 och II: 315) rörande ändrad tulltaxering av bakelit och produkter därav.

Dag för ikraftträdandet av de av mig nu förordade nya bestämmelserna torde böra bestämmas av Kungl. Maj:t.

Under aberopande av vad i det föregående anförts och under framhållande att proposition i ärendet torde jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna avlätas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gatt till ända, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels antaga följande förslag till ändringar i och tillägg till den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan:

		Tull för 100 kg kronor
Fruktar och bär, ätbara:		
färska eller enbart kokade:		
63	apelsiner, bananer, citroner samt cedrat- och grapefrukter	fria

torkade eller saltade:		
68: 1	aprikoser, bananer, bruneller, cedratfrukt, persikor, plommon, päron, sviskon och äpplen	fria

Te:		
75: 1	mate	fritt
75: 2	annat E	150: —
Mattor, ej särskilt nämnda:		

andra slag, även försedda med sömnadsarbete eller fransar:		

helt eller delvis av ull eller andra djurhår, utan inblandning av silke:		
knutna:		

467: 1	med mer än 250 men ej mer än 450 knutar på en längd av 1 m E	350: —
467: 2	med mer än 450 knutar på en längd av 1 m E	600: —

Ferrolegeringar:		

729: 1	volframjärn	
729: 2	manganjärn, hållande mer än 60 % mangan N	3: 50
729: 3	andra slag	fria
Bakelit och andra härdbara eller härdade konsthartser samt arbeten därav, ej särskilt nämnda, även innehållande papper, spånadsämne e. dyl.:		
1110: 1	oarbetade N	20: —
1110: 2	plattor och rör N	50: —
1110: 3	andra arbeten 100 kr.	10: —

		Tull för 100 kg kronor
Celluloid, cellon, cellofan, gaudafil, galalit, ambroin, eburin och andra liknande formbara, konstgjorda ämnen, ej hänförliga till annat nummer:		
1110: 4	oarbetade, härunder inbegripna plattor, stänger, rör, tangentskivor, knivskaft samt ämnen och delar därtill; kamännen; ävensom cellulosaaacetat arbetade, ej särskilt nämnda:	fria
1111	av celluloid eller galalit	E 80: —
1112	andra slag	100 kr. 10: —

dels besluta, att till förordningen den 22 juni 1934 (nr 371) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa skall, på sätt nedan sägs, fogas ett tillägg, avseende statistiska numren 1286 och 1288:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	Varuslag	Tilläggstull för 100 kg kronor
Fajans- och porslinsvaror, ej särskilt nämnda:			

andra slag:			

av fajans (oäkta porslin), härunder inbegripna krukmakargods och andra lervaror, ej särskilt nämnda; ävensom kakel och kakelugnsornament:			
vita eller enfärgade:			
ur 695	1286	för hushållsbruk	N 10: —
två- eller flerfärgade eller förgyllda, försilvrade eller på annat likartat sätt dekorerade:			
ur 696	1288	för hushållsbruk	N 9: —

dels såsom ytterligare tillägg till gällande tulltaxa besluta

att vid införsel från utlandet av varor av följande slag skall utöver tull, som stadgas i tulltaxan, utgå tilläggstull på sätt nedan sägs:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	Varuslag	Tilläggstull för 100 kg kronor
		Kättingar och kedjor, även avpassade, samt lösa länkar därtill:	

		ledbultkättingar, ej hänförliga till nr 787 (stat. nr 1435), med en längd å rullen (invändig länkbredd) av:	
788	1436	6 mm eller däröver	N 15: —

		Knivar, gafflar och skedar:	
922	1634	förgyllda, försilvrade eller platinerade eller pläterade med guld, silver eller platina	E 50: —

		andra slag:	
ur 924	ur 1636	av nysilver	E 50: —
		Arbeten, ej särskilt nämnda:	
925	1637	förgyllda, försilvrade eller platinerade eller pläterade med guld, silver eller platina	E 75: —
ur 926	ur 1638	toalett-, skrivtygs- och bordsartiklar, ej särskilt nämnda, av nysilver, utan ytbetäckning	E 75: —

dels ock förklara, att de i det föregående omförmälda ändringarna och tilläggen skola träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:tt bestämmer.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Nils Sahlberg.